

رویکرد نظام قضایی ایران در برابر ثبت با سوء نیت نام دامنه

بانگاهی به حقوق آمریکا و آرای مرکزی داوری وایبو

*محمد امیر دهستانی

تاریخ دریافت: ۱۳۹۲/۰۱/۱۹ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۲/۰۲/۱۵

چکیده

ثبت علامت تجاری به صورت نام دامنه در صورتی که با سوء نیت ثبت کننده همراه باشد منجر به تحقق سایبرسکاتینگ شده که در اسناد سازمان جهانی مالکیت معنوی از آن به "ثبت با سوء نیت نام دامنه" تعبیر شده است. تبیین رویکرد نظام قضایی ایران در برخورد با "ثبت با سوء نیت نام دامنه" موضوع اصلی مقاله‌ی پیش رو را تشکیل می‌دهد. برای رسیدن به این مقصود مقاله بر تحلیل آرای قضایی و اشاره به قوانین مربوطه در حقوق ایران و نیز مطالعه‌ی کوتاه منابع موجود در حقوق آمریکا و رویه مرکز داوری وایبو تأکید دارد. "قانون گذار ایران تنها در ماده ۶۶ قانون تجارت الکترونیکی صراحتاً به ممنوعیت استفاده از علامت تجاری به صورت نام دامنه اشاره کرده است، اما رویه‌ی قضایی کارکرد تجاری نام دامنه را هم سنگ با کارکرد علامت تجاری دانسته و با رعایت حق انحصاری و مکتسبه‌ی مالک علامت تجاری از وی در برابر ثبت مؤخر نام دامنه‌ی مشابه حمایت کرده است. در دعاوی کیفری نیز قانون گذار و رویه‌ی قضایی ثبت و استفاده از علامت تجاری به صورت نام دامنه را تنها به شرط ایجاد شباهت و فریب کاربران نسبت به اصالت کالا و خدمات جرم می‌داند. داوری اختلافات نام دامنه و علامت تجاری در مرکز داوری وایبو نیز با استفاده از دادرسی یو دی آر پی صورت گرفته و داوران این مرکز در صورت احراز "شباهت گمراه کننده" و عنصر "سوء نیت" در ثبت نام دامنه از مالک علامت تجاری حمایت کرده و رأی بر انتقال نام دامنه به وی صادر می‌کنند.

واژگان کلیدی: ربایش سایبری، علامت تجاری، نام دامنه، شباهت گمراه کننده، سوء نیت

مقدمه

فراگیر شدن استفاده از اینترنت در اواخر سده‌ی بیستم؛ استفاده‌ی تجاری از آن را در فضای سایبر در پی داشت. یکی از مصادیق شایع استفاده تجاری از فضای سایبر ایجاد یک پایگاه اینترنتی تحت نام علامت تجاری شرکت‌های تجاری است که با هدف تبلیغات و فروش کالاها و محصولات تجاری از طریق فضای سایبر صورت می‌گیرد. این امر بروز چالش جدی میان علامت تجاری به عنوان گونه‌ای از مالکیت صنعتی با نام دامنه به عنوان یکی از امور حاصل از فضای سایبر و اینترنت را موجب گردیده و دلیل آن هم این است که نام دامنه می‌تواند کارکردی دوگانه داشته باشد: هم نشانی یک پایگاه اینترنتی محسوب می‌شود و هم نام و معرف آن است. مانند نام دامنه `<apple.com>`. چالش فوق در حقوق ایران دارای جنبه‌های حقوقی (مدنی) و کیفری می‌باشد. باتوجه به توسعه‌ی تجارت در بستر مبادلات الکترونیکی، لزوم ارزیابی قوانین موجود و افزایش میزان نیاز به موضوع، تحلیل رویه‌ی قضایی موجود و نحوه‌ی اجرای قانون در دعاوی حقوقی و کیفری مطروحه میان دارندگان نام دامنه و مالکان علائم تجاری در نظام قضایی ایران، ضرورتی انکار ناپذیر است. امری که مقاله حاضر بر آن تأکید دارد تا با بهره‌گیری از

* دکترای حقوق خصوصی .

آرا و نظرات دادگاه‌های ویژه‌ی رسیدگی به دعاوی حقوقی و کیفری مرتبط با علایم تجاری و تحلیل آن و نیز مطالعه منابع موجود در حقوق آمریکا و مرکز داوری واپو، رویکرد رویه قضایی ایران را در برخورد با موضوع مشخص نماید. در حقوق ایران از سایبرسکاتینگ دو ترجمه‌ی "ربایش سایبری" و "غصب سایبری" بیشتر از سایرین مورد استفاده قرار گرفته است. به نظر نگارنده این ترجمه‌ها را به چند دلیل نمی‌توان در حقوق ایران بکار برد. نخست این که ثقیل و دور از ذهن می‌باشند، دوم این که ربایش و غصب در حقوق ایران ناظر به مال می‌باشند؛ در حالی که در مال بودن نام دامنه اختلاف نظر وجود دارد و سوم این که غصب و ربایش در حقوق ایران موجب خارج شدن مال از ید مالک آن می‌شود؛ درحالی که در موضوع مورد بحث مالک علامت تجاری در فرض ثبت آن به صورت نام دامنه هم چنان حق استفاده از آن را در فضای فیزیکی و نیز استفاده‌ی برخلاف آن را در فضای سایبر خواهد داشت. لذا این ایرادات نگارنده را بر آن داشته تا در نگارش مقاله‌ی پیش رو از این ترجمه‌ها استفاده نکرده و به جای آن‌ها عبارت "ثبت با سوء نیت نام دامنه" را به عنوان معادل فارسی سایبرسکاتینگ در حقوق ایران معرفی نماید. این عبارت به تعابیر مورد استفاده در اسناد سازمان جهانی مالکیت معنوی نیز نزدیک می‌باشد. مقاله‌ی پیش رو نخست به تبیین نام دامنه و برخی مفاهیم فنی مرتبط با آن و نیز تشریح موضوع "ثبت با سوء نیت نام دامنه" پرداخته و سپس در دو قسمت مجزا مباحث مربوط به دعاوی مدنی و کیفری مرتبط با آن را مورد مطالعه قرار داده است.

۱- ثبت با سوء نیت نام دامنه یا ربایش سایبری

برای آشنایی با "ثبت با سوء نیت نام دامنه" نخست لازم است با نام دامنه و نهادهای حقوقی متولی آن آشنا شویم.

۱-۱- آشنایی با نام دامنه و کارکردهای آن

۱-۱-۱- مفهوم نام دامنه و مدیریت آن

نام دامنه بخشی از نشانی یک وب سایت را تشکیل می‌دهد. به عنوان مثال www.UNODC.org نشانی یک وب سایت است و از سه قسمت تشکیل می‌گردد. نخست - www که مخفف [world wide web](http://www) می‌باشد. دوم - نام دامنه‌ی UNODC و سوم - org. که پسوند نام دامنه محسوب می‌شود. به طور کلی UNODC.org را نام دامنه تلقی می‌کنیم. برای هر نام دامنه در اینترنت یک آی پی ثابت در نظر گرفته شده است. بنابراین می‌توان گفت: "نام دامنه به یک نشانی حروفی برای یک محل در اینترنت گفته می‌شود که با نشانی عددی یا آی پی آن محل در اینترنت هم پوشانی دارد.

مثلاً آی پی آدرس گوگل 74.125.224.72 است، در حالی که شما برای دسترسی به گوگل هرگز این شماره را وارد نمی‌کنید، بلکه نام دامنه google.com را استفاده می‌کنید. در پی حل مشکل کاربران اینترنتی که امکان به خاطر سپردن شماره‌ی آی پی نام‌های دامنه را نداشتند، دی ان اس یا سیستم نام‌های دامنه^۲ به وجود آمد. دی ان اس "مجموعه اطلاعاتی است که برای ایجاد ارتباط اینترنتی از طریق ترجمه نام دامنه به نشانی عددی یا آی پی

^۱ قابل مشاهده در سایت اینترنتی زیر:

لازم است.^۳ (Smith Graham, ۲۰۰۲, ۷۸) بدین ترتیب کاربران به جای استفاده از شماره‌ی آی پی نام دامنه معادلی از آن را به شکل حروف^۳ به کار می‌برند. بنابراین زمانی که یک کاربر اینترنتی نام دامنه‌ای را به صورت حروف در مرورگر رایانه‌ی خود وارد می‌کند سیستم دی ان اس درخواست وی برای دسترسی به رایانه‌ی میزبان سایت مورد نظرش را به رایانه‌ی سرور نام‌های دامنه^۴ ارسال و آی پی سایت مورد تقاضا را از رایانه‌ی مذکور دریافت و به رایانه‌ی کاربر ارسال می‌کند و به این ترتیب رایانه کاربر مستقیماً می‌تواند به رایانه‌ی سایت مورد نظرش متصل گردد. (Reed & Angel, ۲۰۰۷, ۴۳۸) دسترسی سیستم دی ان اس به سرورهای ریشه که متضمن پایگاه داده‌های^۵ نشانی سایت‌های اینترنتی می‌باشند بر اساس مجوزی است که از آیکان دریافت می‌کند. (Todd, ۲۰۰۵) (۲۶) نام‌های دامنه بر اساس پسوندی که دارند به دو دسته‌ی نام‌های دامنه‌ی سطح بالای عمومی که معروفترین آن‌ها .com است و نام‌های دامنه سطح بالای کد کشوری مانند .ir و .uk و ... تقسیم می‌شوند. از سال ۱۹۹۸ که مؤسسه‌ی غیر انتفاعی نام‌ها و ارقام تخصیص یافته‌ی اینترنتی^۶ یا آیکان مسؤولیت مدیریت، تخصیص و ایجاد نام دامنه‌های سطح بالای ژنریک بر عهده گرفت. سیاست‌ها و اقدامات این مؤسسه در سال‌های اخیر در جهت افزایش تعداد نام دامنه‌های سطح بالای عمومی و ایجاد تنوع در نام‌های دامنه‌ی سطح بالای ژنریک بوده است. به گونه‌ای که امکان ثبت نام‌های دامنه‌ی سطح بالای عمومی به خط کشورها فراهم شده و یا مذاکراتی در خصوص ثبت نام دامنه‌ی سطح بالای عمومی به اسامی خاص مانند (.thera) صورت گرفته است.^۷

۱-۲-۱- کارکردهای نام دامنه

نام دامنه دارای دو کارکرد اساسی است: در درجه‌ی نخست نام دامنه برای دسترسی به یک وب سایت در اینترنت به کار می‌رود و در واقع کارکرد اولیه نام دامنه نشانی وب سایت در اینترنت است. به گونه‌ای که کاربران با قراردادن آن در محل مخصوصی در مرورگر رایانه‌ی خود می‌توانند به وب سایت مورد نظر خود مراجعه نمایند. کارکرد مهم دیگر نام دامنه عمدتاً کارکرد تجاری است؛ به این معنا که اگر نام دامنه یک شرکت تجاری با علامت تجاری آن شرکت مشابه یا یکی باشد، شهرت و اعتبار این نام دامنه نشان‌دهنده شهرت و اعتبار آن علامت تجاری در اینترنت و کیفیت کالاها و خدمات عرضه شده از سوی آن شرکت است. لذا کیفیت کسب و کار و یا کالاها و خدمات عرضه شده از سوی دارنده نام دامنه را از سایر رقبایش ممتاز می‌سازد. به همین دلیل نام دامنه نسبت به دیگر شناسه‌ها دارای ارزش اقتصادی بالاتری است. (WIPO, ۲۰۰۲)

۱-۱- "ثبت با سوء نیت نام دامنه" و شرایط احراز آن

۱-۲-۱- مفهوم "ثبت با سوء نیت نام دامنه"

"ثبت با سوء نیت نام دامنه" که عبارت معادل واژه‌ی سایبرسکاتینگ^۸ می‌باشد در جایی اتفاق می‌افتد که

^۳. word-based.

^۴. Root servers.

^۵. Databases.

^۶. Internet Corporation For Assigned Names And Numbers(ICAAN).

^۷. گفتگو با مدیر ثبت دامنه‌های .ir قابل دسترس در سایت زیر:

<<http://www.forum.microrayaneh.com/>> last visited at: March ۲۷, ۲۰۱۳.

^۸. Cybersquatting.

شخصی غیر از مالک علامت تجاری نام دامنه‌ای هم سان و یا مشابه علامت تجاری وی را به ثبت برساند. این امر عموماً با هدف فروش نام دامنه به مالک علامت تجاری و یا رقیب تجاری وی به قصد کسب سود و منفعت و یا محروم کردن مالک علامت تجاری از ثبت نام دامنه‌ی هم سان یا مشابه با علامت تجاری اش که به سوء نیت تعبیر می‌شود، صورت می‌گیرد. این شکل اصلی سوء استفاده از نام دامنه است که بر اساس سوء نیت مرتکب شکل گرفته است. شاید به همین دلیل در گزارش نخستین عملکرد سازمان جهانی مالکیت معنوی^۹ راجع به نام‌های دامنه اینترنتی به جای واژه‌ی سایبرسکاتینگ از واژه‌ی سوء نیت در ثبت یک نام دامنه^{۱۰} استفاده شده است.

۱-۲-۲- شریط احراز " ثبت با سوء نیت نام دامنه "

شرایط اساسی احراز ثبت با سوء نیت نام دامنه در یو دی آر پی عبارتند از: الف - هم سان بودن نام دامنه با علامت تجاری یا خدماتی و یا وجود شباهت گمراه کننده میان آن دو. ب - ثبت کننده‌ی نام دامنه حق و یا منفعت مشروعی نسبت به نام دامنه‌ی مورد تقاضای ثبت نداشته باشد. ج - سوء نیت ثبت کننده‌ی نام دامنه در ثبت و به کارگیری آن. همه‌ی این شرایط باید موجود باشد تا ثبت با سوء نیت نام دامنه یا ربایش سایبری اتفاق بیفتد.

۲- دعاوی حقوقی (مدنی) مرتبط با " ثبت با سوء نیت نام دامنه "

"ثبت با سوء نیت نام دامنه" وقتی می‌تواند موضوع یک دعوی حقوقی (مدنی) قرار گیرد که نام دامنه‌ی موضوع دعوا با پسوند کد کشوری کشور محل استقرار دادگاه به ثبت رسیده باشد و به نوعی حق مضاعفی است که به طرفین اختلاف داده شده تا علاوه بر مراکز حل اختلاف مورد پذیرش آیکان، امکان مراجعه به مراجع قضایی ملی را نیز داشته باشند^{۱۱}. نظام قضایی ایران نیز این حق را پذیرفته و به مالک علامت تجاری که مدعی نقض حقوق قانونی اش از طریق ثبت و به کارگیری نام دامنه‌ی مشابه است، امکان طرح دعوی حقوقی را داده است. در این قسمت به بررسی منابع قانونی و تحلیل رویه قضایی در دعاوی حقوقی خواهیم پرداخت.

۱-۲-۲- منابع قانونی در دعاوی حقوقی (مدنی) مرتبط با " ثبت با سوء نیت نام دامنه "

۲-۱-۱- حقوق ایران

در حقوق ایران اصلی ترین قوانین حاکم بر دعاوی حقوقی میان دارنده‌ی نام دامنه با نام و علامت تجاری عبارتند از:

الف - قانون ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری مصوب ۱۳۸۶: این قانون در سال ۱۳۸۶ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید و ماده ۳۱، بند د ماده ۳۲ و مواد ۴۰، ۴۱، ۴۶، ۴۷، ۵۹، ۶۰ و ۶۱ آن می‌تواند به عنوان قانون حاکم در دعوی نقض حقوق مالک علامت تجاری به واسطه‌ی ثبت نام دامنه مورد استناد محاکم قرار گیرد. این مواد عمدتاً به حقوق انحصاری مالک علامت تجاری ثبت شده و معروف اشاره داشته و هرگونه استفاده دیگران بر خلاف ضوابط، موازین شرعی، نظم عمومی و اخلاق حسنه را ممنوع نموده و نهایتاً در مواد ۵۹، ۶۰ و ۶۱ به صلاحیت محاکم و ضمانت اجراهای مدنی و کیفری اشاره دارد. البته این به معنای عدم قابلیت استناد به سایر

^۹. The Report of the first WIPO Internet Domain Name Process.

^{۱۰}. Bad faith registration of a domain name.

^{۱۱}. از این موضوع در دادرسی یو دی آر پی تحت عنوان قضاوت دوجانبه (Mutual Jurisdiction) یاد شده است.

مواد این قانون نمی‌باشد؛ بلکه باید گفت مواد مذکور بیشترین کاربرد را در اختلافات علامت تجاری و نام دامنه دارند.

ب - قانون تجارت الکترونیکی مصوب ۱۳۸۲: این قانون در سال ۱۳۸۲ به تصویب رسیده و مواد ۶۶ و ۷۵ آن در اختلافات علامت تجاری و نام دامنه مورد استناد قرار می‌گیرد.

ج - کنوانسیون پاریس ۱۲: این کنوانسیون در تاریخ ۱۳۳۷/۱۲/۱۴ به تصویب مجلس شورای ملی رسید و در تاریخ ۱۳۷۷/۸/۱۷ اصلاحات بعدی آن نیز از سوی مجلس شورای اسلامی تصویب شد.^{۱۳} کنوانسیون پاریس متضمن سه دسته مقررات می‌باشد: قواعد ماهوی که مشتمل بر تضمین حقوق اساسی نظیر رفتار ملی و حق تقدم است. قواعدی که به حقوق و تکالیف اشخاص اعم از حقیقی و حقوقی اشاره داشته و دولتها را ملزم به وضع قوانین مناسب می‌کند و قواعد کاری و اجرایی که برای انجام و تحقق کنوانسیون ضروری می‌باشد.^{۱۴} از میان این سه دسته مقررات، مقررات بخش دوم و به ویژه ماده ۶ مکرر و ماده ۸ کنوانسیون که ناظر به حق استفاده انحصاری دارنده علامت تجاری بوده و هرگونه استفاده اشخاص ثالث را غیرقانونی می‌داند، مستند آرای صادره در دعاوی میان دارنده نام دامنه با علامت تجاری قرار می‌گیرد.

د - آیین‌نامه‌ی اجرایی قانون ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری مصوب ۱۳۸۷: این آیین‌نامه مشتمل بر ۱۹۲ ماده و ۱۰۴ تبصره و سه ضمیمه در تاریخ ۱۳۸۷/۱۱/۱ به تصویب رییس قوه قضاییه رسیده و مقررات آن بیشتر ناظر به تشریفات ثبت علائم تجاری است.^{۱۵} اما در خصوص صلاحیت محاکم و لزوم رسیدگی به دعاوی علائم تجاری در دادگاه‌های ویژه در تهران مقرراتی دارد که در این ارتباط می‌توان به ماده ۱۷۹ این آیین‌نامه اشاره کرد.

۲-۱-۲- حقوق آمریکا و مرکز داوری وایپو

الف - حقوق آمریکا

در خصوص منابع قانونی "ثبت با سوء نیت نام دامنه" در حقوق آمریکا می‌توان به دو قانون مهم اشاره کرد:

نخست - قانون (منع) تضعیف علائم تجاری فدرال^{۱۶}

این قانون در سال ۱۹۹۵ به تصویب رسید. انگیزه تصویب این قانون مقابله با اقداماتی نظیر استفاده از علامت تجاری مشهور متعلق به غیر بود. در این قانون موضوع تضعیف علامت منحصر به علامت تجاری مشهور تلقی شده است. لذا برای کمک به دادگاه‌ها جهت احراز مشهور بودن علامت معیارهایی مانند میزان تمایز بخشی علامت اعم

^{۱۳} Paris Convention for the Protection of Industrial Property (۱۹۶۷) mentioned in the TRIPS Agreement. Available at: <http://www.wipo.int/treaties/en/text.jsp?file_id=۲۸۸۵۱۴> last visited: ۶ february ۲۰۱۴.

^{۱۴} قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون تأسیس سازمان جهانی مالکیت معنوی مصوب ۱۳۷۷.

^{۱۵} حمید، عزیزی مراد پور. سازوکارهای موجود در حوزه‌ی سیاست عمومی دولتها در نظام بین المللی حق اختراع. رساله دکتری حقوق بین الملل عمومی. دانشگاه علامه طباطبائی، ۱۳۸۹. ص ۶۸.

^{۱۶} این آیین‌نامه در شماره‌ی ۱۸۷۳۰ روزنامه رسمی منتشر و در نشانی اینترنتی زیر قابل دسترس است <<http://www.rooznamehrasmi.ir/Laws/?CatCode=۵>> last visited at: ۱۹ October ۲۰۱۳.

^{۱۷} Federal Trademark Dilution Act ۱۹۹۵.

از ذاتی یا اکتسابی، زمان و گستره استفاده از علامت برای کالا یا خدمت، زمان و گستره تبلیغات و اعلان عمومی علامت به صورت تمثیلی در قانون مورد اشاره قرار گرفته است. این قانون از سال ۱۹۹۵ تا سال ۱۹۹۹ که قانون ضد سایبرسکاتینگ به تصویب رسید، مهم‌ترین مستند قانونی برای جلوگیری از نقض حقوق دارندگان نام و علامت تجاری مشهور در برابر ثبت کنندگان نام‌های دامنه‌ی مشابه قلمداد می‌شد. برای اثبات نقض قانون منع تضعیف علائم تجاری فدرال خواهان باید این موارد را به اثبات برساند: اولاً) اثبات شهرت علامت تجاری خواهان. ثانیاً) خواننده از علامت تجاری وی استفاده‌ی تجاری نموده است. ثالثاً) استفاده‌ی تجاری خواننده از علامت تجاری خواهان بعد از شهرت یافتن علامت تجاری خواهان بوده است. رابعاً) استفاده‌ی خواننده از علامت تجاری خواهان باعث تضعیف وصف متمایز کنندگی آن شده و ظرفیت آن علامت را برای معرفی کالاها و خدمات کم رنگ سازد.

دوم - قانون ضد سایبرسکاتینگ برای حمایت از مصرف کننده^{۱۷}

در تاریخ ۲۹ نوامبر ۱۹۹۹ رییس جمهور کلینتون قانون ضد سایبرسکاتینگ برای حمایت از مصرف کننده را امضا کرد. به طور کلی هدف قانون ضد سایبرسکاتینگ حمایت از عموم در برابر "ثبت با سوء نیت نام دامنه" بود. قانون ضد سایبرسکاتینگ علاوه بر حمایت از اسامی اشخاص در برابر ثبت با سوء نیت نام دامنه، در دعاوی که ثبت و استفاده از نام دامنه با سوء نیت همراه بوده و موجب گمراهی کاربران اینترنتی به عنوان مصرف کننده شده است، مورد استناد قرار می‌گیرد. در غیر این صورت و نیز چنان چه ثبت و استفاده از نام دامنه موجب تقلیل ارزش علامت تجاری نشود، موضوع مشمول قانون لان‌هام^{۱۸} خواهد بود. (Rhodes, ۲۰۰۳) قانون لان‌هام که در سال ۱۹۴۶ میلادی به تصویب رسید و به قانون علائم تجاری نیز معروف است در واقع پیشینه دو قانون فوق در حقوق آمریکا محسوب شده و یک قانون فدرال در زمینه نظم بخشیدن به استفاده از علائم تجاری در فعالیت‌های تجاری است. این قانون اولین قانون راجع به علائم تجاری در آمریکا نیست، اما می‌توان آن را اولین قانون جامع فدرال در زمینه علائم تجاری به حساب آورد. فیتز لان‌هام^{۱۹} که یکی از نمایندگان کنگره آمریکا بود در دهه‌ی ۱۹۳۰ طرح قانون لان‌هام را مطرح کرد. این طرح در سال ۱۹۴۶ از سوی کنگره آمریکا به عنوان "قانون لان‌هام" به تصویب رسید. لان‌هام در زمان تصویب این قانون گفت که این قانون برای "حمایت از تجارت مشروع و حقوق مصرف کننده‌ی آمریکایی" طراحی شده است.^{۲۰}

ب - مرکز داوری واپو

آیکان به عنوان متولی مدیریت نام‌های دامنه در دنیا برای حل و فصل اختلافات مربوط به نام دامنه و علامت تجاری سیاست هم سانی را تهیه و تنظیم نموده که سیاست هم سان آیکان راجع به نام دامنه^{۲۱} یا یو دی آر پی نامیده می‌شود.^{۲۲} یو دی آر پی چارچوب قانونی (حقوقی) برای حل و فصل اختلافات میان یک ثبت کننده‌ی نام

^{۱۷}. Anticybersquatting Consumer Protection Act ۱۹۹۹.

^{۱۸}. Lanham Act (۱۹۴۶).

^{۱۹}. Fritz G. Lanham.

^{۲۰}. available at :< <http://legal-dictionary.thefreedictionary.com/Lanham+Act>> last visited at: ۱۸ October ۲۰۱۳.

^{۲۱}. Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy(UDRP).

^{۲۲}. سیاست حل اختلاف آیکان راجع به نام دامنه در نشانی زیر در دسترس است:

دامنه و شخص ثالث راجع به سوء استفاده از ثبت نام‌های دامنه را در مراکز بین‌المللی حل و فصل اختلافات راجع به نام دامنه که معروف‌ترین آن‌ها مرکز داوری و میانجی‌گری وایپو (سازمان جهانی مالکیت معنوی) است^{۳۳}، معین می‌کند.

۱-۲-۱- رویه قضایی در دعاوی حقوقی مرتبط با "ثبت با سوء نیت نام دامنه"

۱-۲-۲- رویه قضایی ایران

الف - دادگاه صالح

اگرچه در خصوص اختلافات میان مالک علامت تجاری با نام دامنه به طور خاص اشاره به دادگاه ویژه‌ای نشده است. اما به موجب ماده‌ی ۵۹ قانون ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری مصوب ۱۳۸۶^{۲۴} رسیدگی به اختلافات ناشی از اجرای این قانون و آیین‌نامه‌ی اجرایی آن در صلاحیت شعبه یا شعب خاصی از دادگاه‌های عمومی تهران می‌باشد که توسط رییس قوه‌ی قضاییه تعیین می‌گردد. هم‌اکنون شعبه ۳ دادگاه‌های عمومی (حقوقی) تهران مستقر در مجتمع شهید بهشتی تهران به عنوان شعبه‌ی ویژه به دعاوی حقوقی (مدنی) مرتبط با نام و علامت تجاری می‌پردازد که اختلافات حقوقی میان مالک علامت تجاری با نام دامنه نیز در همین شعبه مورد رسیدگی قرار می‌گیرد.^{۲۵}

ب - آرای دادگاه و تحلیل رویه قضایی

در این قسمت تعدادی از آرای دادگاه ویژه در دعاوی حقوقی با موضوع نقض علامت تجاری از طریق ثبت و استفاده از نام دامنه مورد بررسی قرار می‌دهیم.

نخست - رأی شماره‌ی ۹۲۰۹۹۷۰۲۲۶۳۰۰۱۳۵ - ۱۳۹۲/۲/۲۲ صادره در پرونده‌ی کلاسه‌ی ۹۱۰۹۹۸۰۲۲۶۳۰۰۶۶۲ شعبه‌ی سوم دادگاه حقوقی تهران

در این پرونده آقای م.ح به وکالت از شرکت بایریش موتورن ورک اکتینگز لشفاف به طرفیت ۱- گروه بی ام دبلیو ایران ۲- آقای خ ۳- پژوهش‌گاه دانش‌های بنیادین دعوی دایر بر منع و توقف استفاده‌ی علامت تجاری BMW در نام دامنه‌ی bmwclub.ir و ممنوعیت خواندگان از هر نحو استفاده علائم تجاری و نام تجاری خواهان مطرح می‌نماید. در این دعوا وکیل خواهان ادعا می‌کند: علامت تجاری BMW که از حروف اول اجزاء نام تجاری موکلش اخذ شده است طی شماره --- مورخ --- در ایران به نامش به ثبت رسیده و در مواعد قانونی تمدید گردیده است. علاوه بر آن علامت تجاری موصوف جزء علائم تجاری مشهور محسوب می‌گردد. بنابراین موکل وی حق استفاده‌ی انحصاری از این علامت تجاری را به هرنحو در ایران دارد. وکیل خواهان اضافه

<<http://www.icaan.org/>>last visited at: ۱۰ October ۲۰۱۳.

^{۳۳}. WIPO's Arbitration and Mediation Center.

^{۲۴}. ماده ۵۹ قانون ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری مصوب ۱۳۸۶ مقرر می‌دارد: « رسیدگی به اختلافات ناشی از اجرای این قانون و آیین‌نامه اجرایی آن در صلاحیت شعبه یا شعب خاصی از دادگاه عمومی تهران می‌باشد که حداکثر ظرف شش ماه بعد از تاریخ تصویب این قانون توسط رییس قوه‌ی قضاییه تعیین می‌گردد.»

^{۲۵}. برای اطلاع بیشتر در خصوص صلاحیت مراجع قضایی رک: میر حسینی، سید حسن. (۱۳۸۶). حقوق اختراعات. تهران: نشر میزان. ص ۳۵۳-۳۴۶.

می‌نماید استفاده از این علامت تجاری از سوی خوانندگان در نام دامنه‌ی موضوع دعوا با حق انحصاری خواهان که متضمن حق ممنوع نمودن دیگران از هرنحو استفاده از این علامت می‌باشد، در تعارض است. لذا صدور حکم به شرح خواسته را تقاضا دارد. دادگاه دعوی خواهان را وارد دانسته و در بخشی از رأی صادره چنین مقرر می‌دارد: «... دادگاه با توجه به توضیحات وکیل خواهان به شرح دادخواست و مستندات ابرازی نظر به این که علامت تجاری BMW که مأخوذ از حروف اول اجزای نام تجاری خواهان است طی شماره --- مورخ --- در ایران به نامش ثبت شده و در مواعد قانونی تمدید گردیده است. مطابق ماده ۳۱ قانون ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری واجد حق استفاده انحصاری است از طرفی علامت مذکور جزء علائم تجاری مشهوره می‌باشد که مشمول حمایت خاص مقرر در ماده ۶ مکرر کنوانسیون پاریس است. به علاوه مطابق ماده ۶۶ قانون تجارت الکترونیکی مصوب ۱۳۸۲/۱۰/۱۷ استفاده از علامت تجاری به صورت نام دامنه که موجب فریب یا مشتبه شدن طرف به اصالت کالا و خدمات شود ممنوع گردیده و در ما نحن فیه استفاده خوانندگان اول و دوم از علامت تجاری خواهان به عنوان نام دامنه موجبات وقوع اشتباه و گمراهی مصرف کنندگان را نسبت به مبدأ تولید کالا و خدمات دربر خواهد داشت ... با استناد به مواد ۳۱ و بند ب ماده ۴۰ و ۴۷ و ۶۰ از قانون ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری و ماده ۶۶ قانون تجارت الکترونیکی حکم به منع و توقف استفاده‌ی خوانندگان اول و دوم از علامت تجاری BMW در نام دامنه‌ی bmwclub.ir و ممنوعیت ایشان از هرنحو استفاده از علامت و نام تجاری خواهان صادر و اعلام می‌دارد. ...»

دوم - رأی شماره‌ی ۹۱۰۹۹۷۰۲۲۶۳۰۰۶۶ - ۱۳۹۱/۲/۱۰ در پرونده‌ی کلاسه‌ی ۹۰۰۹۹۸۰۲۲۶۳۰۰۵۰۰ در

شعبه‌ی سوم دادگاه عمومی حقوقی تهران

در این پرونده شرکت اشنایدر الکتریک اینداستریز اس آ اس^{۲۶} دادخواستی را به طرفیت آقای "م" و پژوهش‌گاه گاه دانش‌های بنیادین مبنی بر منع استفاده‌ی خواننده ردیف اول از علامت تجاری Schneider electric به عنوان نام دامنه و الزام خواننده دوم به ابطال نام دامنه‌ی خواننده اول و ثبت این نام دامنه به نام خواهان مطرح می‌نماید. دادگاه در نهایت دعوی خواهان را پذیرفته و در بخشی از دادنامه صادره مقرر می‌دارد: «... دادگاه از توجه به مفاد دادخواست تقدیمی و مستندات ابرازی نظر به ثبت مقدم واژه‌ی مذکور تحت عنوان علامت تجاری در حوزه‌ی صنعت برق و تجهیزات الکتریکی طی شماره --- مورخ --- به نام خواهان و دارا بودن حق استفاده‌ی انحصاری مطابق ماده ۳۱ قانون ثبت اختراعات طرح‌های صنعتی و علائم تجاری و این که ثبت مؤخر علامت مذکور تحت عنوان نام دامنه و استفاده از آن معارض حقوق مقدم و مکتسبه‌ی خواهان و نیز مخالف مفاد بند ب ماده ۴۰ قانون مذکور و نیز مفاد ماده ۶۶ قانون تجارت الکترونیک است و از ناحیه خواننده اول ایراد و دفاعی نسبت به دعوی علی رغم دعوی از طریق نشر آگهی به عمل نیامده، بنابراین دعوی مطروحه بنا به مراتب و توجهاً به مفاد لایحه‌ی دفاعیه خواننده دوم وارد و ثابت تشخیص و مستنداً به مواد مذکور و نیز مفاد ماده ۱۰ مکرر کنوانسیون پاریس حکم به منع استفاده‌ی خواننده اول از علامت فوق به عنوان نام دامنه و الزام خواننده دوم به ابطال نام دامنه خواننده اول و ثبت آن به نام خواهان با رعایت تشریفات قانونی صادر و اعلام می‌دارد...»

سوم - رأی شماره‌ی ۹۰۰۹۹۷۰۲۲۶۳۰۱۰۷۲ در پرونده‌ی کلاسه‌ی ۹۰۰۹۹۸۰۲۲۶۳۰۰۴۵۲ در شعبه‌ی ۳

دادگاه عمومی حقوقی تهران

^{۲۶}. SCHNEIDERELECTRICALINDUSTRLESSAS

در این پرونده آقای "ب" به وکالت از شرکت اینترنتی فرانسیز هولدینگ ال تی دی دادخواستی به طرفیت آقای "ح" و ایرنیک مرکز ثبت دامنه آی آر مینی بر ابطال نام دامنه pizza company.ir و الزام خواننده دوم به ثبت نام دامنه مذکور به نام خواهان مطرح می‌نماید. وکیل خواهان ادعا می‌نماید موکلش به استناد مستندات دادخواست، علامت تجاری اش را در ایران به ثبت رسانده و هم چنین با توجه به تقدم ثبت آن نسبت به نام دامنه‌ی موضوع دعوا، دارای حق انحصاری و مکتسبه می‌باشد. دادگاه در نهایت دعوی خواهان را وارد دانسته و حکم بر ابطال نام دامنه مذکور و الزام خواننده دوم به ثبت آن به نام خواهان وفق مقررات صادر می‌نماید. در این دادنامه در بخشی از مبانی رأی دادگاه آمده است: « ... دادگاه با توجه به توضیحات وکیل خواهان بشرح دادخواست و مدارک ابرازی نظر به ثبت مقدم علامت pizza company طی شماره --- مورخ --- به نام خواهان در ایران و سپس ثبت فارسی علامت طی شماره --- مورخ --- و وجود حق استفاده انحصاری مطابق ماده ۳۱ قانون ثبت اختراعات طرح‌های صنعتی و علائم تجاری و این که ثبت مؤخر علامت با عنوان نام دامنه به نام خواننده اول معارض حقوق مقدم و مکتسبه خواهان است و مخالف ماده ۶۶ قانون تجارت الکترونیک که به موجب آن استفاده از علائم تجاری به صورت نام دامنه و یا موضوع نمایش بر خط علائم تجاری که موجب فریب یا مشتبه شدن طرفین به اصالت کالا و خدمات شده ممنوع گردیده، می‌باشد و در ما نحن فیه عمل خواننده باعث وقوع اشتباه و گمراهی مصرف کنندگان نسبت به مبدأ اصلی کالا و خدمات خواهد شد. بنابراین دعوی خواهان وارد و ثابت تشخیص مستنداً به مواد ۳۱ و ۳۲ و ۴۱ از قانون ثبت اختراعات طرح‌های صنعتی و علائم تجاری و ماده ۶۶ قانون تجارت الکترونیک حکم به ابطال نام دامنه مذکور و الزام خواننده دوم به ثبت آن به نام خواهان وفق مقررات صادر و اعلام می‌گردد.»

چهارم - رأی شماره ی ۹۱۰۹۹۷۰۲۲۶۳۰۰۴۶۹ - ۱۳۹۱/۵/۳۱ صادره در پرونده ی کلاسه ۹۰۰۹۹۸۰۲۲۶۳۰۰۰۹۱ در شعبه ی سوم دادگاه حقوقی تهران

در این دعوا موضوع از این قرار بود که شرکت اپل منع استفاده خوانندگان از علائم تجاری ثبت شده خواهان از جمله "Apple" و تصویر سیب و ابطال نام‌های دامنه اینترنتی "appleiranco.com" و "applier.ir" و الزام خوانندگان به انتقال نام‌های دامنه اینترنتی مذکور به نام خواهان را از دادگاه تقاضا نمود. در نهایت دادگاه حکم بر منع استفاده‌ی خوانندگان اول تا سوم از علائم تجاری خواهان Apple و تصویر سیب و ابطال نام‌های دامنه اینترنتی صادر می‌نماید. در این دعوا دادگاه به استناد حقوق قانونی خواهان که در ماده ۶۶ قانون تجارت الکترونیک و مواد ۳۱ و ۴۶ و ۴۷ قانون ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری، هم چنین مواد ۶ مکرر و ۸ کنوانسیون پاریس مورد اشاره قرار گرفته است، حکم به منع استفاده‌ی خوانندگان اول تا سوم از علائم تجاری خواهان Apple و تصویر سیب و ابطال نام‌های دامنه اینترنتی که به نام خواننده سوم ثبت شده صادر نموده است.

سوم - تحلیل رویه‌ی قضایی

تحلیل رویه‌ی قضایی ایران نشان از آن دارد که اولاً اگرچه قانون‌گذار صریحاً از کارکرد تجاری نام دامنه هم سنگ با کارکرد علامت تجاری سخن نگفته و یا حمایت جامعی از مالک علامت تجاری در برابر دارنده نام دامنه و بر عکس مقرر نکرده است؛ ولی آرای صادره از دادگاه‌های ویژه در موضوع اختلافات میان مالک علامت تجاری و دارنده‌ی نام دامنه دلالت بر آن دارد که رویه قضایی ایران برابری حقوقی نام دامنه با علامت تجاری و تعادل کارکردی آن دو را مدنظر داشته است. ثانیاً بر همین اساس در رویه‌ی قضایی ایران حق انحصاری و مکتسبه‌ی

خواهان اصلی‌ترین مبنای استدلالی آرای دادگاه‌ها را در جهت حمایت از مالک علامت تجاری در برابر دارنده نام دامنه‌ای که دارای ثبت مؤخر نسبت به علامت تجاری است، تشکیل می‌دهد و در تمامی آرای موجود در این زمینه تکرار شده است. حق انحصاری و مکتسبه مالک علامت تجاری عمدتاً در مواد ۳۱، ۴۰، ۴۶، ۴۷ و ۶۱ قانون ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری و نیز در مواد ۶ مکرر و ۸ و در بند ۱ قسمت ب ماده ۶ خامس کنوانسیون پاریس مورد اشاره قرار گرفته است. در دو مورد از آرای بالا دادگاه صراحتاً ثبت مؤخر علامت به عنوان نام دامنه را در تعارض با حق مکتسبه و مقدم خواهان دانسته است. با توجه به این که آرای قضایی صادره از دادگاه های ایران معمولاً از استدلال کافی برای استنتاج مباحث حقوقی برخوردار نیست که بررسی علت آن از حوصله‌ی این مقاله خارج است، ذکر صریح عبارت فوق و معارض دانستن ثبت مؤخر علامت تجاری به صورت نام دامنه را با حقوق مکتسبه و مقدم خواهان، می‌توان از نقاط قوت رویه قضایی در این خصوص بحساب آورد. ثالثاً اشتباه و گمراهی مصرف کنندگان نسبت به مبدأ اصلی کالا و خدمات که ناشی از وجود شباهت گمراه کننده میان نام دامنه و علامت تجاری است، مبنای دیگری است که مورد تأکید رویه قضایی قرار گرفته است. این مبنای در درجه نخست ریشه در ماده ۶۶ قانون تجارت الکترونیکی دارد؛ اما در مواردی در قانون ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری نیز مورد اشاره قرار گرفته است به عنوان نمونه به موجب ماده ۳۲ این قانون ثبت علامتی که باعث گمراهی مصرف کنندگان شود ممنوع شده است. ملاحظه می‌شود که قانون گذار همانگونه که ثبت علامتی را که موجب اشتباه و گمراهی مصرف کنندگان می‌شود، ممنوع کرده، ثبت نام دامنه‌ای را هم که موجب اشتباه و گمراهی مصرف کنندگان گردد، ممنوع نموده است و این نشان می‌دهد که قانون گذار تعادل کارکردی نام دامنه و علامت تجاری و برابری حقوقی آن دو را مدنظر داشته است. رابعاً بررسی آرای دادگاه از بعد نتیجه احکام و ضمانت اجرا مشخص می‌سازد که در فرض پذیرش دعوا، صدور حکم بر "ابطال ثبت نام دامنه" مهم‌ترین و شایع‌ترین ضمانت اجرای احکام دادگاه را در این دعوی تشکیل می‌دهد.

۲-۲-۲- آمریکا و مرکز داوری واپو

الف - آمریکا

آرای قضایی صادره از دادگاه‌های آمریکا در دعوی مطروحه با موضوع نقض حقوق مالک علامت تجاری تا قبل از تصویب قانون ضد سایبرسکاتینگ در سال ۱۹۹۹ عمدتاً بر مبنای قانون منع تضعیف علائم تجاری بوده است. به موجب قانون منع تضعیف علائم تجاری مالک علامت تجاری مشهور می‌تواند حق انحصاری خود را علیه هر شخص دیگری که از علامت تجاری‌اش استفاده تجاری می‌کند، اعمال نماید؛ مشروط بر این که این استفاده بعد از شهرت یافتن آن علامت تجاری بوده و منجر به تضعیف وصف متمایز کننده‌ی آن علامت تجاری گردد. به هرحال این روند در دعوی مختلف ادامه یافت و دادگاه‌های بر اساس قانون منع تضعیف علائم تجاری از علائم تجاری و عمدتاً علائم تجاری مشهور در برابر ثبت کنندگان نام‌های دامنه‌ی مشابه حمایت می‌کردند؛ تا این که در سال ۱۹۹۸ در آمریکا دعوای تئوپن^{۲۷} مطرح شد. اگرچه این دعوا بر اساس قانون منع تضعیف علائم تجاری مصوب ۱۹۹۵ میلادی مورد قضاوت قرار گرفت؛ اما به عنوان الگویی برای قانون گذاری آمریکا در زمینه‌ی ربایش

^{۲۷}. Panavision International v. Toeppen ۱۴۱ F.۲d ۱۳۱۶(۹th Cir. ۱۹۹۸)[۷۳۷]

سایبری مورد استفاده قرار گرفت. دعوا از این قرار بود که تئوپن^{۲۸} نام‌های دامنه‌ی "Panavision.com" و "Panaflex.com" را ثبت و وب سایت‌هایی را تحت این نام‌های دامنه راه‌اندازی نمود. تئوپن از این وب سایت‌ها برای نمایش تصاویری از شهر پانا در ایالت ایلینوی^{۲۹} آمریکا استفاده نمود. سپس نام‌های دامنه‌ی مذکور را به مبلغ ۱۳ هزار دلار به شبکه‌ی تلویزیونی شهر پانا پیشنهاد داد. این شبکه پیشنهاد تئوپن را رد کرده و به استناد قانون منع تضعیف علائم تجاری فدرال علیه او اقامه دعوا کرد. تئوپن در مقابل دفاع کرد که از نام دامنه‌ی موصوف استفاده‌ی تجاری نکرده است و تنها تصاویری را بر روی وب سایت مرتبط با آن نمایش داده است. اما دادگاه چنین تصمیم گرفت که خواننده با ارایه پیشنهاد فروش نام دامنه قصد خود را جهت استفاده‌ی تجاری از آن ابراز نموده است. بنابراین شرط مربوط به استفاده‌ی تجاری محقق شده است. در ادامه تئوپن چنین دفاع کرد که شبکه خواهان می‌تواند کالاها و خدماتش را در اینترنت از طریق نشانی‌های اینترنتی دیگر و ایجاد صفحات اینترنتی با محتوای علامت تجاری‌اش، گسترش دهد. بنابراین ثبت نام‌های دامنه‌ی موضوع دعوا از سوی او باعث کم رنگ شدن ظرفیت علامت تجاری خواهان برای معرفی کالاها و خدماتش در اینترنت نشده است. دادگاه دفاع تئوپن را در این خصوص هم نپذیرفت و در مقابل چنین استدلال کرد که: عمل تئوپن باعث کم رنگ شدن ظرفیت علامت تجاری پانا ویژن^{۳۰} برای معرفی کالاها و خدمات و تضعیف علامت تجاری خواهان شده است؛ چراکه ثبت این نام‌های دامنه از سوی تئوپن ویژگی متمایز کنندگی علامت تجاری خواهان و ظرفیت اینترنتی آن را برای معرفی کالاها و خدماتش از طریق نام‌های دامنه‌ی اینترنتی کاهش می‌دهد. دادگاه اضافه کرد یک هدف مهم از ثبت یک نام دامنه مشابه با نام و علامت تجاری، معرفی مؤسسه‌ای است که مالک وب سایت می‌باشد تا مشتریانی را که دچار تردید می‌باشند، مطمئن سازد؛ چراکه اغلب مشتریان فکر می‌کنند وب سایت شرکت‌های تجاری با نام دامنه‌ای ایجاد می‌شود که با علامت تجاری شان مشابه است. نام دامنه‌ای که معادل علامت تجاری شرکت‌های تجاری است از ارزش قابل توجه‌ای برای آن شرکت برخوردار است؛ چراکه وسیله‌ی ارتباطی مهمی با مشتریان شرکت محسوب می‌شود. دادگاه اضافه کرد مشتریان احتمالی پاناویژن چنان چه نتوانند از طریق تایپ نام دامنه‌ی "Panavision.com" در مرور گر رایانه‌ی خود به وب سایت این شرکت دست یابند، دلسرد خواهند شد و مجبورند وب سایت شرکت را از میان صدها وب سایت در آورند. این امر باعث تضعیف علامت تجاری شرکت پاناویژن خواهد شد. ملاحظه‌ی استدلال‌ها دادگاه در رد دفاعیاتی که تئوپن در برابر ادعاهای خواهان ارایه کرده است، جالب و مفید به نظر می‌رسد. در این دعوا دادگاه در نهایت با رد دفاعیات تئوپن او را محکوم به انتقال نام‌های دامنه‌ی موضوع دعوا به خواهان می‌نماید.

ب - مرکز داوری وایپو

در این قسمت به بررسی تحلیلی یک نمونه عملی که در مرکز داوری و میانجی‌گری وایپو مطرح و منجر به صدور حکم بر انتقال نام دامنه به خواهان شده است می‌پردازیم. جریان این دعوا که میان شرکت هلت - پکارد^{۳۱} به طرفیت شرکت تهران فالنیک^{۳۲} در مرکز داوری و میانجی‌گری وایپو مطرح شده است^{۳۳}، به این شرح است که:

^{۲۸}. Toeppen.

^{۲۹}. Pana, Illinois.

^{۳۰}. Panavision.

^{۳۱}. Hewlett-Packard Company.

^{۳۲}. Tehran Falnic company.

^{۳۳}. Hewlett-Packard Company v. Tehran Falnic company-DIR ۲۰۰۹-۰۰۰۰۹.

خواهان طی سالیان متمادی نسبت به ثبت علامت تجاری HP در ایران و سر تا سر جهان اقدام نموده است. خواهان مالکیت دو علامت تجاری HP را در قلمرو ایران در اختیار دارد. نام‌های دامنه مورد اختلاف <hpIran.ir> و <iranhp.ir> می‌باشند که اولی در تاریخ ۱۳۸۵/۴/۱۱ به ثبت رسیده و در زمان رسیدگی به دعوا هیچ وب سایت فعالی تحت این نام دامنه راه‌اندازی نشده است و دومی در تاریخ ۱۳۸۸/۶/۱۶ ثبت شده و پایگاه اینترنتی با محتوای تبلیغاتی در ارتباط با محصولات کامپیوتری و لوازم جانبی از طریق آن راه‌اندازی شده است. این پایگاه اینترنتی از نظر ظاهری با پایگاه اینترنتی خواهان شباهت دارد. واقعیاتی به شرح زیر در دعوا وجود دارد که به تشریح هریک می‌پردازیم:

نخست - اسامی دامنه مورد اختلاف به گونه گمراه کننده مشابه با یکی از علائم تجاری خواهان می‌باشد.

هر چند اسامی دامنه مورد اختلاف هم سان با علائم تجاری خواهان نمی‌باشند، اما هیأت داوری به دلایل زیر اسامی دامنه مورد اختلاف را دارای شباهت گمراه کننده با علامت تجاری HP خواهان می‌داند: اولاً هیأت حل اختلاف یو دی آر پی در ارزیابی تشابه گمراه کننده، پسوند نام دامنه را نادیده می‌گیرند. در پرونده‌های مشابه دیگری که در مرکز داوری و میانجی‌گری واپو مطرح بوده است، از سوی هیأت‌های حل اختلاف همین روش در بررسی تشابه اسامی دامنه‌ی مورد اختلاف با علائم تجاری خواهان، براساس سیاست حل اختلاف نام دامنه‌ی IF. مورد استفاده قرار گرفته است.^{۳۴} در این خصوص باید گفت که پسوند IF. علامت عام یا کلی است و تصمیمات متعدد هیأت حل اختلاف مرکز براساس سیاست حل اختلاف آیکان راجع به نام دامنه در بخش مربوطه که مشابه بند ۱ قسمت الف از پاراگراف ۴ سیاست حل اختلاف IF. می‌باشد، حاکی از آن است که پسوندهای سطح بالای عمومی و کد کشوری در زمان مقایسه علامت تجاری خواهان با نام دامنه مورد اختلاف مورد توجه قرار نخواهند گرفت.^{۳۵} ثانیاً هر دو اسامی دامنه مورد اختلاف ترکیبی ساده از علامت تجاری HP خواهان و نام رایج کشور ایران (به جای نام کامل و رسمی آن، یعنی جمهوری اسلامی ایران تشکیل شده‌اند). بررسی تصمیمات پیشین هیأت داوری دلالت بر این دارد که افزودن نام یک کشور به علامت تجاری خواهان منجر به ایجاد تمایز بین علائم تجاری خواهان و اسامی دامنه مورد اختلاف که کاربران اینترنت از آن استفاده می‌کنند، نمی‌شود.^{۳۶}

دوم - خواننده هیچ گونه حقوق یا منافع قانونی در ارتباط با اسامی دامنه‌های مورد اختلاف در اختیار ندارد.

هیأت هم چنین به این نتیجه دست یافت که خواننده هیچ گونه حقوق یا منافع قانونی در ارتباط با اسامی دامنه مورد اختلاف در اختیار ندارد. سیاست حل اختلاف حاکم بر دعوا^{۳۷} شامل یک فهرست غیر جامع از موقعیت‌هایی می‌شود که تحت آن‌ها خواننده دارای هرگونه حقوق یا منافع قانونی در ارتباط با اسامی دامنه مورد اختلاف می‌باشد.

^{۳۴}. از این گونه دعاوی می‌توان به دعاوی زیر اشاره کرد:

-VAT Holding AG v. VAT.com - D۲۰۰۰-۰۶۰۷

- shangri-La International Hotel Management Limited v. NetIncome Ventures Inc – D ۲۰۰۹-۰۰۰۱

-Facebook, Inc. v. majid karimian ghannad – DIR۲۰۰۹-۰۰۰۱

^{۳۵}. ر.ک

-Drutsche Telekom AG v. Kawah Kalirad- DIR۲۰۰۸-۰۰۰۲

^{۳۶}. ر.ک

-Koninklijke Philips Electronics NV. V. P.K. Gopan- D۲۰۰۱-۰۱۷۱

-NBC Universal, Inc. v. web Advertising, Corp. a/k/a Maison Tropicale S.A.- D۲۰۰۸-۰۸۶۵

^{۳۷}. سیاست حل اختلاف حاکم بر این دعوا سیاست حل اختلاف نام دامنه‌ی IF. می‌باشد که در نشانی زیر در دسترس است:

<<http://www.nic.ir/>> last visited at: ۱۹ October ۲۰۱۳.

این فهرست در بندهای ۱ و ۳ قسمت (ج) پاراگراف ۴ سیاست حل اختلاف حاکم بر دعوا عبارتند از: - به کارگیری نام دامنه با حسن نیت در ارائه‌ی خدمات و کالاها - شناخته شده به واسطه‌ی آن نام دامنه - استفاده‌ی قانونی یا غیر تجاری متناسب با آن نام دامنه، بدون هر گونه قصدی مبنی بر سلب منافع تجاری یا گمراه نمودن مشتریان. خواهان باید توان اثبات این مورد که خواننده فاقد حقوق ویا منافع قانونی در نام دامنه مورد اختلاف است را داشته باشد و پس از آن مسئولیت تکذیب آن و اثبات حقوق و منافع مشروع بر عهده‌ی خواننده قرار خواهد گرفت.^{۳۸}

سوم - اسامی دامنه به نحو غیر مقتضی و از روی سوء نیت ثبت شده یا مورد استفاده قرار می‌گیرند.

استناد هیأت داوری به بند ۳ از قسمت الف ماده ۴ سیاست حل اختلاف راجع به نام دامنه‌ی If. مستلزم اثبات ثبت ویا به کارگیری از روی سوءنیت نام‌های دامنه‌ی مورد اختلاف نیز می‌باشد. به موجب این سیاست حل اختلاف خواهان باید توان اثبات یکی از گزینه‌های ثبت ویا به کارگیری نادرست و از روی سوءنیت اسامی دامنه مورد اختلاف را داشته باشد. به موجب سیاست حل اختلاف آیکان راجع به نام دامنه اثبات همزمان هر دو گزینه‌ی فوق ضرورتی ندارد. در قسمت ب از ماده ۴ سیاست حل اختلاف حاکم بر دعوا، فهرست موقعیت‌هایی ارائه شده است که بدون هرگونه محدودیت ثبت ویا به کارگیری علامت تجاری به شیوه‌ای غیر مقتضی تلقی می‌شود. این موقعیت‌ها عبارتند از: - رویدادهایی که نشان دهد خواننده نسبت به ثبت یا دریافت نام دامنه به قصد فروش، اجاره یا انتقال ثبت نام دامنه به مبلغی بیش از ارزش واقعی آن به خواهانی که مالکیت علامت تجاری است ویا علامت خدماتی را در اختیار دارد ویا رقبای خواهان اقدام نموده است. - مواقعی که هدف خواننده از ثبت نام دامنه محروم نمودن مالک علامت تجاری یا خدماتی از استفاده از علامت تجاری اش در یک نام دامنه است. - مواقعی که خواننده به منظور تخریب فعالیت تجاری خواهان نسبت به ثبت نام دامنه اقدام نموده است. - مواقعی که خواننده با استفاده از نام دامنه‌ی مورد اختلاف و به صورت عمدی به جهت کسب منافع تجاری، سعی در جذب کاربران اینترنتی به وب سایت‌ها ویا سایر محل‌های مورد نظرش را داشته است. در این دعوا هیأت داوری ضمن تأیید ادعای خواهان مبنی بر شهرت علامت تجاری HP به این نکته اشاره می‌نماید که خواننده پیش از ثبت نام دامنه‌های مورد اختلاف به صورت کامل با علامت تجاری مذکور آشنا بوده است. به علاوه خواننده در بخش‌های مختلف دفاع خود به این نکته اشاره کرده است که به تأمین اطلاعات و خدمات مربوط به محصولات خواهان می‌پردازد. بنابراین هیأت داوری نتیجه می‌گیرد که خواننده صرفاً به منظور افزایش آمار بازدید کنندگان وب سایت خود از علامت تجاری HP استفاده کرده است.

با توجه به مراتب و واقعیات موجود در پرونده هیأت داوری در نهایت مقرر نمود: " نظر به این که خواننده مستندات کافی مبنی بر استفاده قانونی و غیر تجاری، بدون تمایل به کسب هرگونه منافع تجاری از طریق گمراه نمودن مشتریان ویا هرگونه تخریب علامت تجاری خواهان، ارائه نکرده است تا حقوق ویا منافع تجاری خود را در این زمینه به اثبات برساند؛ ثبت نام دامنه‌های مورد اختلاف که بخش اصلی آن از نام و علامت تجاری خواهان تشکیل شده است از سوی خواننده، به عنوان دلیلی مبنی بر ثبت از روی سوء نیت وی تلقی می‌شود." این استنباط

در دعاوی دیگری نیز از سوی هیأت داوری رسیدگی کننده در مرکز داوری واپو بکار رفته است.^{۳۹} هیأت داوری در نهایت با استناد به تمامی دلایل فوق و به موجب ماده (۱) ۴ از سیاست حل اختلاف نام دامنه‌ی ir و ماده ۱۵ از قواعد حل اختلاف راجع به نام دامنه‌ی ir، هیأت داوری رأی به انتقال نام‌های دامنه‌ی hpiran.ir و iranhp.ir به خواهان را صادر می‌کند.

۲- دعاوی کیفری مرتبط با ثبت با سوء نیت نام دامنه

در این قسمت دعاوی کیفری مرتبط با ثبت با سوء نیت نام دامنه را با ذکر منابع قانونی آن و اشاره به رویه مراجع قضایی و تحلیل آن مورد بررسی قرار می‌دهیم.

۳-۱- منابع قانونی در دعاوی کیفری مرتبط با ثبت با سوء نیت نام دامنه

۳-۱-۱- قانون تجارت الکترونیکی

به موجب ماده ۷۶ همان قانون: «متخلفان از ماده (۶۶) این قانون به یک تا سه سال حبس و جزای نقدی از بیست میلیون (۲۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال تا یکصد میلیون (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال محکوم خواهند شد.»

۳-۱-۲- قانون ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری مصوب ۱۳۸۶

به موجب ماده ۶۱ این قانون: «هر شخصی که با علم و عمد مرتکب عملی شود که طبق مواد (۱۵) (۲۸) و (۴۰) نقض حقوق بشمار آید یا طبق ماده ۴۷ عمل غیرقانونی تلقی شود، مجرم شناخته شده و علاوه بر جبران خسارت به پرداخت جزای نقدی از ده میلیون ریال (۱۰,۰۰۰,۰۰۰) تا پنجاه میلیون ریال (۵۰,۰۰۰,۰۰۰) یا حبس تعزیری از نود و یک روز تا شش ماه یا هردوی آن‌ها محکوم می‌شود.» بر اساس بند ب ماده ۴۰ این قانون اگر شخصی مرتکب عملی شود که عادتاً منتهی به تجاوز به حقوق ناشی از ثبت علامت گردد، قابل تعقیب کیفری به موجب ماده ۶۱ همان قانون است و یکی از مصادیق عملی که عادتاً منتهی به تجاوز به حقوق ناشی از ثبت علامت می‌گردد، ثبت و استفاده از نام دامنه مشابه است.

۳-۲- رویه قضایی در دعاوی کیفری مرتبط با ثبت با سوء نیت نام دامنه

۳-۲-۱- مرجع قضایی صالح

برای تعیین دادسرا و دادگاه صالح در جرم "ثبت با سوء نیت نام دامنه" که قانون تجارت الکترونیکی از آن به عنوان نقض علائم تجاری نام برده است،^{۴۰} می‌بایست به همین قانون یا آیین نامه‌ی اجرایی آن مراجعه کرد. آن چه مسلم است تاکنون دادسرا و یا دادگاه ویژه برای رسیدگی به جرایم موضوع قانون تجارت الکترونیکی تشکیل نشده است. بنابراین رسیدگی به این جرم در دادسرا و دادگاه عمومی محل وقوع آن صورت می‌گیرد.^{۴۱} از طرف دیگر بر اساس بند ب ماده ۴۰ قانون ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری مصوب ۱۳۸۶ و ماده ۶۱ آن قانون ثبت نام دامنه مشابه علامت تجاری به

^{۳۹}. ر.ک.

-PepsiCo, Inc. v. Paul J Swider – D۲۰۰۲-۰۵۶۱

^{۴۰}. فصل سوم قانون تجارت الکترونیکی که تنها ماده ۷۶ قانون را در خود دارد با عنوان "نقض علائم تجاری" آمده است.
^{۴۱}. در تهران با تشکیل دادسرای ویژه جرایم رایانه‌ای تهران، این دادسرا به جرایم قانون تجارت الکترونیکی رسیدگی می‌کند.

دلیل تجاوز به حقوق ناشی از ثبت علامت قابل تعقیب کیفری است. بنابراین در خصوص این جرم باید به ماده ۵۹ همین قانون و ماده ۱۷۹ آیین نامه‌ی اجرایی آن مراجعه کنیم که دادگاه‌های تهران را صالح به رسیدگی می‌داند.^{۴۲} با توجه به مطالب فوق تعارضی در خصوص صلاحیت کیفری در رسیدگی به جرایم موضوع مواد ۶۶ قانون تجارت الکترونیکی و ۶۱ قانون ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری بوجود می‌آید. به نظر می‌رسد با توجه به مؤخر بودن قانون ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری و خاص بودن آن در موضوع علائم تجاری حل این تعارض باید براساس قانون مذکور به عمل آید و تعیین دادسرا و دادگاه صالح بر اساس تفکیک تحقق جرم در محیط فیزیکی و مجازی صحیح به نظر نمی‌رسد. ضمن این که تعیین صلاحیت دادگاه رسیدگی کننده به دعاوی حقوقی (مدنی) ناشی از نقض حقوق مالک علامت تجاری در اثر ثبت و استفاده از نام دامنه بر اساس همین قانون صورت گرفته است.

۳-۲-۲- آرای مراجع قضایی و تحلیل آن

نخست - دادسرا

دعوی کیفری مرتبط با " ثبت با سوء نیت نام دامنه " در دادسرا با شکایت ذی نفع آغاز می‌شود. اگرچه قانون تصریحی در این زمینه ندارد و مستند قانونی جرم در قانون مجازات نیامده است تا بدانیم این جرم از جرایمی است که لزوماً با شکایت شاکی تعقیب می‌شود یا خیر. اما به نظر می‌رسد با توجه به نوع جرم که در دسته‌ی جرایم علیه اموال قرار می‌گیرد، مراجعه شاکی خصوصی به دادسرا برای تعقیب لازم باشد. به عنوان نمونه می‌توان به شکواییه بانک سینا در پرونده‌ی شماره ۹۰۰۹۹۸۲۱۷۹۲۰۱۱۲۷ شعبه سوم دادیاری دادسرای ویژه جرایم رایان‌های تهران اشاره کرد. در شکواییه‌ی بانک سینا آمده است: به موجب تماس یکی از مشتریان این بانک به نام آقای الف در تاریخ ۱۳۹۰/۶/۲۸ ساعت ۱۵ پیامکی با این متن " با سلام؛ بانک سینا با افتخار اعلام می‌کند آقای الف برنده‌ی یک دستگاه پژو ۲۰۶ در قرعه کشی حساب‌های جاری شده است. ضمن عرض تبریک خواهشمند است با در دست داشتن شناسنامه و کارت ملی به بانک سینا شعبه مرکزی نکا مراجعه نمایید." به شماره تلفن همراه مشارالیه ارسال گردیده و عبارت "banksina.ir" به جای شماره تلفن ارسال کننده درج گردیده است. شاکی اضافه می‌نماید پس از ورود به سایت "banksina.ir" و تحقیق درمورد آن معلوم گشت عبارتی که به جای شماره‌ی تلفن درج گردیده، عنوانی است از سایت این بانک به نشانی "sinabank.ir" و حتی یکی از صفحات سایت این بانک نیز کپی شده و در سایت مشتکی عنه قرار گرفته است. اگرچه بانک سینا شکایت خود را تحت عنوان "جعل عنوان و جعل سایت بانک سینا" مطرح نموده است؛ اما دادسرا پس از آن جام تحقیقات لازم در نهایت موضوع را جرم ربایش سایبری تشخیص و در قرار مجرمیت صادره به شماره ۹۱۰۹۹۷۲۱۷۹۲۰۰۲۶۹ مورخ ۱۳۹۱/۱۰/۲ اتهام متهم را "مباشرت در فریب اشخاص به اصالت کالا و خدمات از طریق ثبت دامنه مشابه به آدرس www.banksina.ir" (موضوع ماده ۶۶ قانون تجارت الکترونیکی) تشخیص داده و با استناد به شکایت شاکی

^{۴۲}. ماده ۱۷۹ آیین نامه اجرایی قانون ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری مصوب ۱۳۸۷ مقرر می‌دارد: «با توجه به ماده ۵۹ قانون، رسیدگی به دعاوی حقوقی و کیفری مرتبط با قانون و این آیین نامه در صلاحیت شعبه یا شعب خاصی از دادگاه‌های عمومی تهران است که توسط رییس قوه قضاییه تعیین و در صورت امکان در اداره کل مالکیت صنعتی مستقر می‌شوند. در مورد دعاوی کیفری چنان چه جرم از خارج از تهران واقع و یا متهم در خارج از تهران دستگیر شده باشد. در این صورت تحقیقات مقدماتی در محل وقوع یا کشف جرم یا دستگیری متهم به عمل آمده و پرونده برای رسیدگی به دادگاه‌های مذکور در فوق ارجاع می‌شود.»

خصوصی (بانک سینا دارنده‌ی آدرس www.sinabank.ir)، مستندات تهیه شده از وب سایت مورد تنازع، نتیجه تحقیقات معموله توسط پلیس فتای تهران بزرگ در مستند سازی ادله و شناسایی متهم، اقرار متهم در تعلق سایت به ایشان و قراردادن جدول پرداخت سود در آن و سایر قرائن و امارات موجود به شرح محتویات پرونده برای وی قرار مجرمیت و کیفرخواست صادر می‌نماید.

دوم - آرای دادگاه و تحلیل رویه قضایی

آرای دادگاه را درخصوص تعقیب کیفری ثبت کننده‌ی با سوء نیت نام دامنه، با بررسی رأی صادره در پرونده‌ی بانک سینا که پیش تر به آن اشاره کردیم، تبیین می‌نماییم. شعبه ۱۰۸۳ دادگاه عمومی جزایی تهران در دادنامه‌ی شماره‌ی ۹۲۰۹۹۷۰۲۳۰۶۰۰۱۰ مورخ ۱۳۹۲/۱/۲۰ درخصوص شکایت بانک سینا که منجر به صدور کیفرخواست از دادسرا شده است، همان عنوان اتهامی مندرج در کیفرخواست را صایب دانسته و با در نظر گرفتن شکایت شاکی و تحقیقات انجام گرفته از سوی دادسرا و نیز وضعیت متهم و نداشتن سابقه‌ی کیفری، وی را به پرداخت جزای نقدی محکوم می‌نماید. در بخشی از رأی صادره دادگاه مقرر می‌دارد: «... دادگاه با عنایت به اوراق و محتویات پرونده و مفاد کیفرخواست دادسرا و دلایل احصایی در آن و شکایت شاکی و گزارش و تحقیقات ضابطین از جمله مستندات محصله از وب سایت و نهایتاً شناسایی متهم به واسطه‌ی اقدامات معموله توسط پلیس فتا و اظهارات و اقرار متهم در ثبت دامنه و درج جدول پرداخت سود بانکی متعلق به شاکی در آن و سایر قرائن و امارات موجود، بزه کاریش را محرز و مسلم دانسته و با استناد به مواد ۶۶ و ۷۶ از قانون تجارت الکترونیکی و با مراعات ماده ۱۰ قانون مجازات اسلامی و با لحاظ ماده ۲۲ از قانون اخیرالذکر به لحاظ فقد سابقه محکومیت کیفری علاوه بر معدوم شدن وسیله‌ی جرم (دامنه‌ی مشابه) به پرداخت بیست میلیون ریال جزای نقدی بدل از حبس و هم چنین بیست میلیون ریال جزای نقدی دیگر (از بابت اعمال مجازات مقرر قانونی) در حق صندوق دولت محکوم می‌گردد...»

با دقت در رأی صادره که تنها رأیی است که درخصوص جرم "ثبت با سوء نیت نام دامنه" موضوع ماده ۶۶ قانون تجارت الکترونیکی در دسترس نگارنده قرار گرفته است،^{۴۳} به این نتیجه می‌رسیم که تصمیمات دادگاه درخصوص تعقیب و مجازات ثبت کننده‌ی با سوء نیت نام دامنه می‌توان متضمن دو جنبه باشد. جنبه نخست ناظر به شخص مجرم است که بادر نظر گرفتن مجازات قانونی و شرایط و اوضاع و احوال پرونده از سوی دادگاه برای وی تعیین مجازات می‌شود. جنبه دوم ناظر به نام دامنه‌ی موضوع دعواست. در این خصوص تصمیمی که دادگاه در رأی صادره اتخاذ کرده است معدوم شدن نام دامنه به عنوان وسیله‌ی جرم بوده است. هر چند چنین انشایی ناشی از عدم وجود سابقه در رویه قضایی در برخورد با موضوع "ثبت با سوء نیت نام دامنه" است. اما اجرای احکام کیفری در اجرای این تصمیم دادگاه چاره‌ای جز ابطال ثبت نام دامنه ندارد و روش دیگری برای معدوم شدن نام دامنه قابل تصور نیست. بنابراین می‌توان ابطال ثبت نام دامنه را جنبه‌ی دوم تصمیمات دادگاه کیفری دانست که ناظر به نام دامنه‌ی موضوع دعوای کیفری ثبت با سوء نیت نام دامنه است.

۴- نتیجه گیری

نتایج اصلی مقاله پیش رو را می‌توان در موارد زیر خلاصه نمود:

^{۴۳}. علی رغم مساعی نگارنده و جستجو و تحقیق برای یافتن آرای مشابه رأی دیگری در این زمینه که منجر به محکومیت شده و قابل تحلیل حقوقی باشد، به دست نیامد.

۴-۱- با استناد به قوانین موجود به ویژه قانون تجارت الکترونیکی مصوب ۱۳۸۲ و قانون ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری مصوب ۱۳۸۶ می‌توان گفت موضوع " ثبت با سوء نیت نام دامنه" در حقوق ایران هم قابل پیگیری از طریق طرح دعوای مدنی و هم قابل تعقیب کیفری است. تحلیل رویه‌ی قضایی ایران در دعوای حقوقی نقض حقوق مالک علامت تجاری به واسطه ثبت نام دامنه مشابه حکایت از آن دارد که با توجه به گسترش مبادلات تجاری الکترونیکی در بستر اینترنت به ویژه استفاده فراگیر از پایگاه‌های اینترنتی جهت تبلیغ و فروش کالا و یا عرضه خدمات کارکرد تجاری نام دامنه را نمی‌توان نادیده گرفت و حتی باید گفت امروزه کارکرد تجاری نام دامنه نسبت به کارکرد اولیه آن که تنها نشانی یک وب سایت محسوب می‌شود، اهمیت بیشتری پیدا کرده است. لذا رویه قضایی با وجود عدم تصریح قانونی، کارکرد تجاری نام دامنه را همسنگ با کارکرد علامت تجاری دانسته و بر مبنای این تعادل کارکردی و برابری حقوقی آن دو و با استناد به حق انحصاری و مکتسبه مالک علامت تجاری به حمایت از آن در برابر نام دامنه مؤخرالذات پرداخته است. اصلی‌ترین ضمانت اجرای نقض حقوق مالک علامت تجاری هم در رویه قضایی ایران "ابطال ثبت نام دامنه" است. در دعوای کیفری نیز می‌توان گفت در حقوق ایران ثبت نام دامنه مشابه علائم تجاری فقط به شرط ایجاد شباهت و فریب کاربران نسبت به اصالت کالا و خدمات مشمول مواد ۶۶ و ۷۶ قانون تجارت الکترونیکی مصوب ۱۳۸۲ بوده و جرم است. (قناد، ۱۳۸۸، ۶۱۷) هم چنین ثبت و استفاده از نام دامنه مشابه علامت تجاری را می‌توان تجاوز به حقوق علامت ثبت شده و مشمول مواد ۴۰ و ۶۱ قانون ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری مصوب ۱۳۸۶ و قابل تعقیب کیفری دانست.

۴-۲- در حقوق آمریکا مقررات نسبتاً مفصلی در جهت حمایت از مالک علامت تجاری در برابر ثبت نام دامنه مشابه دیده می‌شود. مهم‌ترین قوانین موجود در این زمینه قانون منع تضعیف علائم تجاری مصوب ۱۹۹۵ و قانون ضد سایبرسکاتینگ مصوب ۱۹۹۹ می‌باشند. رویه‌ی قضایی این کشور نیز با الهام از قوانین موجود و تشریح مفاهیم قانونی از جمله استفاده تجاری از نام دامنه، شهرت علامت تجاری و تضعیف علامت تجاری بر حمایت از مالک علامت تجاری در برابر دارنده نام دامنه تأکید دارد.

۴-۳- بررسی آرای مرکز داوری واپیو به عنوان مهم‌ترین مرکز حل اختلاف مورد پذیرش آیکان نیز دلالت بر حمایت از مالک علامت تجاری در برابر دارنده‌ی نام دامنه داشته و سیاست حل اختلاف آیکان راجع به نام دامنه که بر این گونه دعوای حاکم است، در همین راستا و عمدتاً با هدف جلوگیری از " ثبت با سوء نیت نام دامنه" تدوین شده است. مراجعه به سوابق آرای مرکز داوری واپیو و سیاست حل اختلاف آیکان، نشان می‌دهد که مفهوم "شباهت گمراه کننده" مبنایی است که در دادرسی یو دی آر پی اغلب مستمسک صدور حکم انتقال نام دامنه قرار می‌گیرد. این مبنا از این جهت اهمیت ویژه دارد که عنصر فریب که اصولاً در حقوق مالکیت فکری به ویژه حقوق علائم تجاری جایگاه ویژه دارد (صادقی، ۱۳۸۶، ۱۶۹)؛ در احراز شباهت گمراه کننده نیز مداخلت دارد. در آرای مرکز داوری واپیو هم چنین به "سوء نیت"^{۴۴} اشاره شده که معیاری برای تشخیص فریب است. این معیار از جمله شامل فرضی است که ثبت کننده‌ی یک نام دامنه عمداً برای جلب منافع تجاری خود، تلاش می‌کند که کاربران

اینترنتی پایگاه وب متعلق به طرف مقابل را از طریق ایجاد شباهت گمراه کننده با علامت تجاری رقیب، جذب کند. این ایجاد شباهت می تواند استفاده از خود علامت باشد یا شباهتی که منجر به اشتباه در منبع کالا یا حمایت صاحب علامت از آن کالا یا وابستگی کالا به دارنده آن علامت یا تأیید کالا توسط وی می شود.

منابع

الف - فارسی

نخست - کتب، مقالات و رساله ها

۱. جاوید نیا، جواد. (۱۳۸۸). جرایم تجارت الکترونیکی. چ دوم. تهران: انتشارات خرسندی.
۲. شمس، عبد... (۱۳۸۳). آیین دادرسی مدنی. ج ۲. چ پنجم. تهران: انتشارات دراک.
۳. شهشانی، سیاوش. « ثبت دامنه های اینترنتی. مرکز ثبت دامنه های IIIF. » (پژوهشگاه دانش های بنیادین). دانشگاه صنعتی شریف. (۱۳۸۳).
۴. صادقی، طوبی. « اصول حاکم بر حقوق رقابت تجارتي با نگاهی به لایحه قانونی مربوط ». مجله تخصصی دانشگاه علوم اسلامی رضوی (الهیات و حقوق). سال هفتم. ش ۲۳. (۱۳۸۶).
۵. عزیزی مراد پور، حمید. (۱۳۸۹). سازوکارهای موجود در حوزه ی سیاست عمومی دولتها در نظام بین المللی حق اختراع. رساله دکتری حقوق بین الملل عمومی. دانشگاه علامه طباطبایی.
۶. قناد، فاطمه، زیر نظر علی حسین نجفی ابرندآبادی. « حقوق ناشی از اسرار و علایم تجاری در فضای مجازی. تازه های علوم جنایی (مجموعه مقاله ها) ». تهران: بنیاد حقوقی میزان. (۱۳۸۸).
۷. میر حسینی، سید حسن. (۱۳۸۶). حقوق اختراعات. تهران: نشر میزان.

دوم - آراء مراجع قضایی ایران

۱. رأی شماره ی ۹۰۰۹۹۷۰۲۲۶۳۰۱۰۷۲ ؛ صادره از شعبه ی ۳ دادگاه عمومی حقوقی تهران در پرونده ی کلاسه ۹۰۰۹۹۸۰۲۲۶۳۰۰۴۵۲.
۲. رأی شماره ی ۹۱۰۹۹۷۰۲۲۶۳۰۰۰۶۶ مورخ ۱۳۹۱/۰۲/۱۰؛ صادره از شعبه سوم دادگاه عمومی حقوقی تهران در پرونده ی کلاسه ی ۹۰۰۹۹۸۰۲۲۶۳۰۰۵۰۰.
۳. رأی شماره ی ۹۱۰۹۹۷۰۲۲۶۳۰۰۰۴۶۹ مورخ ۱۳۹۱/۰۵/۳۱؛ صادره از شعبه ی سوم دادگاه حقوقی تهران در پرونده کلاسه ۹۰۰۹۹۸۰۲۲۶۳۰۰۰۹۱.

۴. رأی شماره‌ی ۹۲۰۹۹۷۰۲۲۶۳۰۰۱۳۵ مورخ ۱۳۹۲/۰۲/۲۲؛ صادره از شعبه‌ی سوم دادگاه حقوقی تهران در پرونده‌ی کلاسه‌ی ۹۱۰۹۹۸۰۲۲۶۳۰۰۶۶۵.
۵. رأی شماره‌ی ۹۲۰۹۹۷۰۲۳۰۶۰۰۰۱۰ مورخ ۱۳۹۲/۰۱/۲۰؛ صادره از شعبه ۱۰۸۳ دادگاه عمومی جزایی تهران در پرونده‌ی کلاسه ۹۰۰۹۹۸۲۱۷۹۲۰۱۱۲۷.
۶. کیفرخواست شماره ۹۱۱۰۴۳۲۱۷۸۰۰۱۷۱۴؛ صادره از دادسرای ویژه جرایم رایان‌های تهران در پرونده کلاسه ۹۰۰۹۹۸۲۱۷۹۲۰۱۱۲۷.

ج - قوانین و آیین نامه‌ها

۱. قانون تجارت الکترونیکی مصوب ۱۳۸۲.
۲. قانون ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری مصوب ۱۳۸۶.
۳. آیین نامه اجرایی قانون ثبت اختراعات، طرح‌های صنعتی و علائم تجاری مصوب ۱۳۸۷.
۴. قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون تأسیس سازمان جهانی مالکیت معنوی مصوب ۱۳۷۷.

ب - خارجی

A-Books & Articles

۱. Reed Chris and Angel John; Computer Law (The Law and Regulation of Information Technology), Oxford University Press, New York, ۶th Edition, ۱th published, ۲۰۰۷.
۲. Rhodes, Jason. (۲۰۰۳). Last Call for Cybersquatters?: the Anticybersquatting Consumer Protection Act. Syracuse Law & Technology Journal. Available at: <<http://www.law.syr.edu/pdfs/RhodesArticle-Fall2003.pdf>> last visited at: ۶ february ۲۰۱۴.
۳. Smith Graham. J.H; Internet Law & Regulation (law in context), London, Sweet & Maxwell, ۲۰۰۲.
۴. Todd, Paul; E-Commerce Law, Cavendish Publishing, Great Britain, ۱th published, ۲۰۰۵.
۵. WIPO. Intellectual Property on the Internet; A Survey Issues. (۲۰۰۲). P, ۸۵. available at: <<http://ecommerce.wipo.int/>> last visited at: ۱۳ July ۲۰۱۳.
۶. WIPO. (۲۰۰۹). Wipo Guide to the Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy. available at: <<http://www.wipo.int/amc/en/domains/guide/>> last visited: ۱ November ۲۰۱۳.

A- Law, Cases & Instruments

۱. Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights (TRIPs Agreement) (۱۹۹۴).
۲. Anticybersquatting Consumer Protection Act (۱۹۹۹).
۳. Croatia Airlines d.d v. Modern Empire Internet Ltd- D۲۰۰۳-۰۴۵۵.
۴. Deutsche Telekom AG v. Kawah Kalirad- DIR۲۰۰۸-۰۰۰۲.
۵. Facebook, Inc. v. Majid Karimian Ghannad- DIR۲۰۰۹-۰۰۰۱.
۶. Federal Trademark Dilution Act (۱۹۹۵).
۷. Hewlett-Packard Company v. Tehran Falnic Company- DIR۲۰۰۹-۰۰۰۰۹.
۸. Koninklijke Philips Electronics NV. V. P.K. Gopan- D۲۰۰۱-۰۱۷۱.

9. Lanham Act (1946). <<http://legaldictionary.thefreedictionary.com/Lanham+Act>>
last visited at: 18 October 2013.

10. NBC Universal, Inc. v. web Advertising, Corp. a/k/a Maison Tropicale S.A.-
D2008-0865.

11. Panavision International v. Toeppen 141 F.3d 1316 (9th Cir. 1998)[727]

12. PepsiCo, Inc. v. Paul J Swider - D2002-0561.

13. Provisions of the Paris Convention for the Protection of Industrial
Property (1967) mentioned in the TRIPS Agreement. available at:

<http://www.wipo.int/treaties/en/text.jsp?file_id=288514> last
visited: 9
february 2014.

14. Shangri-La International Hotel Management Limited v. NetIncome Ventures Inc
- D2009-0001.

15. VAT Holding AG v. VAT.com - D2008-0607.

A- Internet Sources

1. <<http://www.rooznamehrasmi.ir/Laws/?CatCode=5>> last visited at: 19 October
2013.

2. <<http://www.law.syr.edu/pdfs/RhodesArticle-Fall2003.pdf>> last visited at: 9
february 2014.

3. <<http://www.wipo.int/amc/en/domains/guide/>> last visited: 1 November 2013.

4. <http://www.wto.org/english/docs_e/legal_e/27-trips.doc> last
visited at: 17
October 2013.

5. <<http://cyber.law.harvard.edu/property00/domain/legislation.html>> last visited at:
17 October 2013.

6. <<http://law.fordham.edu/publications/articles/200flspublic6461.pdf>> Last visited at:
10 October 2013.

7. <<http://legaldictionary.thefreedictionary.com/Lanham+Act>> last visited at: 18
October 2013.

8. <<http://ecommerce.wipo.int/>> last visited at: 13 July 2013.

9. <<http://comnetworking.about.com/>> Last visited at: 5 August 2013.

10. <<http://www.icaan.org/>> last visited at: 10 October 2013.

11. <<http://www.forum.microrayaneh.com/>> last visited at : 27 March 2013.

12. <http://www.wipo.int/treaties/en/text.jsp?file_id=288514> last visited: 9 february
2014.